

także wyrok Trybunału Sprawiedliwości C-2/18 z 13 listopada 2019 r., który dotyczy zwalczania niedozwolonych praktyk handlowych na litewskim rynku mleka.

OPRAC. ELIZA JACHNIK

„Revista de Derecho Agrario y Alimentario”

María José Cazorla González, María del Mar Bardera Baldrich, *Análisis de las relaciones comerciales y de competencia en la cadena de suministro alimentaria* (Analiza relacji handlowych i dotyczących konkurencji w łańcuchu dostaw żywności), RDAA 2020, nr 76, s. 7–48.

W artykule zostały przedstawione instrumenty prawne, które umożliwiają producentowi rolnemu wzmocnienie swojej pozycji w relacjach handlowych w świetle postanowień TFUE oraz norm prawnych dotyczących ochrony konkurencji. Ponadto wymienione zostały formy wsparcia przedsiębiorców stowarzyszonych w ramach spółdzielni, organizacji producentów i ich zrzeszeń, organizacji producentów owoców i warzyw oraz spółek rolnych zajmujących się produkcją, przetwarzaniem i komercjalizacją produktów rolnych i leśnych.

Zdaniem autorek europejscy producenci rolni w czasach kryzysu sanitarnego zapewniali konsumentom dostawy żywności o określonej jakości i w odpowiedniej ilości, jednak sytuacja gospodarcza wymuszała na nich niekiedy sprzedaż własnych produktów poniżej wartości rynkowej. Ta i inne formy ochrony swojej pozycji w sektorze rolno-spożywcym zostały poddane analizie w świetle prawodawstwa Unii Europejskiej (art. 101 TFUE, postanowień dyrektywy nr 633 z 17 kwietnia 2019 r. w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych) oraz prawodawstwa hiszpańskiego poświęconego wsparciu sektora rolno-spożywczego (dekretu królewskiego-ustawy nr 5 z 25 lutego 2020 r., ustawy nr 8 z 16 grudnia 2020 r.).

Santiago Escribano Pintor, Jorge O. Cáceres Gianni, *Necesidad de armonización de la legislación apícola en el territorio nacional. Estudio de caso: las distancias entre apiarios* (O potrzebie harmonizacji prawodawstwa pszczelarskiego na terytorium kraju. Studium przypadku: odległości między pasiekami), RDAA 2020, nr 76, s. 49–92.

W XXI wieku hiszpański sektor pszczelarski zaczął odnotowywać coraz gorsze wyniki gospodarcze. Zdaniem autorów do takiej sytuacji przyczyniła się zwłaszcza niejednolita regulacja działalności pszczelarskiej, w ramach której funkcjonuje prawodawstwo na poziomie krajowym (w postaci dekretów królewskich, jak np. dekret nr 209 z 22 lutego 2002 r., w ramach którego ustanowione zostały m.in. przepisy po-

rządkowe dotyczące prowadzenia gospodarstw pszczelarskich), jak również na poziomie lokalnym, gdzie parlamenty poszczególnych wspólnot autonomicznych przyjęły liczne akty prawa miejscowego poświęcone pszczelarstwu.

Taki stan prawny nie ułatwia prowadzenia przez pszczelarzy działalności w postaci pszczelarstwa wędrownego. Obowiązują ich bowiem normy prawa krajowego, a także akty prawne poszczególnych wspólnot autonomicznych, w ramach których zostały przyjęte np. różne przepisy dotyczące odległości między ulami przenośnymi a nieruchomościami sąsiadującymi z nimi, jak również zróżnicowane wymogi sanitarne względem rodzin pszczelich. Według autorów znacznie różniące się przepisy w zakresie pszczelarstwa wędrownego w ramach hiszpańskich wspólnot autonomicznych utrudniają pszczelarzom wędrownym prowadzenie tego rodzaju działalności. W tej sytuacji zdaniem S. Escribano Pintora i J.O. Cáceresa Gianniego prawodawca krajowy powinien dokonać ujednoczenia norm prawnych dotyczących pszczelarstwa na poziomie krajowym, aby nie pozostawiać nadmiernej swobody w tym zakresie jednostkom samorządu terytorialnego, która – jak widać na przykładzie pszczelarstwa wędrownego – może prowadzić do znacznych utrudnień przy prowadzeniu tej działalności

Ana María Pérez Vallejo, *Hacia una agricultura sostenible: la mujer como agente del cambio* (W kierunku zrównoważonego rolnictwa: kobieta jako inicjatorka zmian), RDAA 2020, nr 76, s. 147–175.

Oprócz postanowień Deklaracji Pekinńskiej i Platformy Działania – Cele Strategiczne z 1995 r. oraz Konwencji ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 1979 r., pozycji kobiety w środowisku rolnym nie zostały poświęcone prawie żadne strategie czy polityki rolne w większości państw świata. Sytuacja ta uległa zmianie dopiero niedawno. W tym kontekście można wymienić działania organizacji międzynarodowych, takich jak Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa, która w 2019 r. przewidziała wsparcie finansowe dla 15 państw rozwijających się pod warunkiem przyjęcia prawodawstwa zmierzającego do poprawy sytuacji kobiet pracujących w sektorze rolnym.

Polityka mająca na celu zwiększenie aktywizacji oraz wyrównanie szans kobiet w środowisku rolnym została także przyjęta w prawodawstwie, strategiach i dokumentach Hiszpanii i Unii Europejskiej. Jeżeli chodzi o pierwszy z wymienionych porządków prawnych, to postanowienia dotyczące równości płci zostały zawarte w hiszpańskiej ustawie nr 35 z 4 października 2011 r. o współwłasności gospodarstw rolnych. Postanowienia te są również ważnym punktem odniesienia dla Polityki Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021–2027.